

U 26/2022 vp. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta (uudelleenlaadittu)

Perustuslakivaliokunnan kuuleminen, 24.5.2022

Kaisa Huhta, OTT

Säätelyn muutostarve ja direktiiviehdotuksen tavoitteet

- Direktiiviehdotuksen päätavoitteena on vähentää rakennusten kasvihuonekaasupäästöjä ja energian loppukulutusta vuoteen 2030 mennessä ja mahdollistaa rakennusten EU:n laajuinen ilmastoneutraliteetti vuoteen 2050 mennessä.
- Direktiiviehdotuksen tavoitteita ja työkaluja voidaan EU:n laajuisten velvoittavien ilmastotavoitteiden näkökulmasta pitää perusteltuina ja välttämättöminä.
- Direktiiviehdotukseen sisällytetty perusoikeusarviointi on äärimmäisen niukkaa.

Direktiiviehdotus ja omaisuudensuoja

- Direktiiviehdotus sisältää olemassa olevaan rakennuskantaan kohdistuvia velvoitteita, jotka ovat omaisuuden suojan näkökulmasta merkityksellisiä.
- Direktiivin 9 artikla edellyttäisi olemassa olevien rakennusten omistajia korjaamaan rakennuksensa tiettyyn energialuokkaan **ilman rakennuksen omistajan hyväksyntää tai rakennuksen muuta korjaustarvetta**.
- Velvoitteiden täyttämisen siirtymäaika on huomattavan tiukka.

9 artiklan aiheuttamat kustannukset

- Yksittäisille rakennuksen omistajille aiheutuvat kustannukset vaihtelisivat merkittävästi.
- Velvoitteiden omaisuuden suojaa rajoittavat vaikutukset kohdistuisivat epätasaisesti eri alueille ja eri ihmisryhmille.
- Direktiiviehdotuksen sisältö jättää osittain tulkinnanvaraiseksi kysymyksen siitä, mikä taho kantaisi energiatehokkuuden parantamisesta aiheutuvan taloudellisen taakan.

Arvio valtioneuvoston kannasta ja ehdotuksen perusteltavuudesta perustuslain näkökulmasta

- Valtioneuvosto on kirjelmässään pitänyt direktiiviehdotuksen 9 artiklan yleistä tavoitetta kannatettavana, mutta on perustellusti kriittinen 9 artiklan sisällöstä.
- Direktiiviehdotuksen 9 artiklan velvoitteita ei perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön näkökulmasta voida yksiselitteisesti todeta perustuslain vastaisiksi omaisuuden suojan käyttörajoituksiksi.

Arvio valtioneuvoston kannasta ja ehdotuksen perusteltavuudesta perustuslain näkökulmasta

- Direktiiviehdotuksen omaisuuden suojan kannalta ongelmallisten kohtien hyväksyttävyyys riippuu seuraavista asioista:
 1. minkälaisia ja kuinka kalliita toimenpiteitä energiatehokkuusluokan nostaminen tosiasiaassa edellyttäisi;
 2. vastaisiko rakennuksen omistaja kokonaan energiatehokkuuden parantamisesta aiheutuvista kustannuksista ja jos ei, miten tukeen oikeutettujen rakennusten omistajien joukko määriteltäisiin;
 3. miten velvoittavia 9 artiklan vaatimukset olisivat eli voisiko rakennuksen omistaja jatkaa esimerkiksi asuinrakennuksensa käyttöä, mikäli energiatehokkuustoimenpiteisiin ei ryhdyttäisi; ja
 4. minkälainen siirtymäaika 9 artiklan velvoitteille lopulta säädettäisiin.

Kiitos!

Kaisa Huhta, OTT

kaisa.huhta@uef.fi

Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitos

Centre for Climate Change, Energy and Environmental Law
(www.uef.fi/cceel)